

Π.3.2.1 Εκπαιδευτικά σενάρια και μαθησιακές δραστηριότητες, σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε 30 διδακτικές ώρες ανά τάξη

Κείμενα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας

Γ΄ Γυμνασίου

Θεματική ενότητα:

Χιούμορ/σάτιρα

Τίτλος:

«Έρωτας υποκινητής και υπαίτιος θερμών επεισοδίων. Μία πρόταση διδασκαλίας με σατιρικά κείμενα»

ΣΤΑΥΡΟΥΛΑ ΤΕΝΤΟΜΑ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

Θεσσαλονίκη 2012

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι. Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.1. Εκπαιδευτικά σενάρια και μαθησιακές δραστηριότητες, σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε 30 διδακτικές ώρες ανά τάξη.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνος υπο-ομάδας εργασίας λογοτεχνίας: Βασίλης Βασιλειάδης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμαούνα 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101 , Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

Α. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

Έρωτας υποκινητής και υπαίτιος θερμών επεισοδίων. Μία πρόταση διδασκαλίας με σατιρικά κείμενα.

Δημιουργός σεναρίου

Σταυρούλα Τεντόμα

Διδακτικό αντικείμενο

Νεοελληνική λογοτεχνία

(Προτεινόμενη) Τάξη

Γ΄ Γυμνασίου

Χρονολογία

Νοέμβριος 2012

Διδακτική/θεματική ενότητα

Χιούμορ/σάτιρα

Διαθεματικό

Όχι

Χρονική διάρκεια

12 ώρες

Χώρος

I. Φυσικός χώρος

Εντός σχολείου: αίθουσα διδασκαλίας, εργαστήριο πληροφορικής (αν είναι ελεύθερο)

II. Εικονικός χώρος: Wiki.

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

Προϋποθέσεις υλοποίησης για τον δάσκαλο και τον μαθητή:

- Σχετική εξοικείωση με:
- την ομαδοσυνεργατική μέθοδο διδασκαλίας
- ηλεκτρονικά περιβάλλοντα
- προγράμματα επεξεργασίας κειμένου και παρουσίασης
- την ηλεκτρονική πλατφόρμα Wiki
- τη χρήση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου
- Πρόσβαση στο Internet από το σπίτι

Προϋποθέσεις υλοποίησης για τον μαθητή:

- συζήτηση στο μάθημα της Δραματικής Ποίησης για τον ρόλο του σκηνοθέτη

Προϋποθέσεις υλοποίησης για τη σχολική μονάδα:

- Σύνδεση με το διαδίκτυο στην αίθουσα διδασκαλίας όπου θα εφαρμοστεί το σενάριο, αν δεν είναι ελεύθερο το εργαστήριο πληροφορικής.
- Καλό είναι να έχουμε συνεχόμενα δίωρα στο πρόγραμμα για την εφαρμογή του σεναρίου.

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο αποτελεί πρόταση διδασκαλίας

Το σενάριο στηρίζεται

—

Το σενάριο αντλεί

Σταυρούλα Τεντόμα, Του τραγουδιού τη γλώσσα αντιλαλώντας, Νεοελληνική Λογοτεχνία Γ΄ Γυμνασίου, 2012.

Β. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ/ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Επιδίωξη του διδακτικού σεναρίου στα πλαίσια της ενότητας «Χιούμορ/σάτιρα» είναι μέσα από κείμενα ευχάριστα, χιουμοριστικά και σατιρικά να προκαλέσουμε τη δραστηριοποίηση των παιδιών με σκοπό να αντιληφθούν τη λειτουργία της σάτιρας, να γνωρίσουν τα εργαλεία της, να αναζητήσουν χιουμοριστικά/σατιρικά κείμενα, να ασκηθούν στη συγγραφή σατιρικών κειμένων και μέσα από τη συνεργασία να γίνουν συνδιαμορφωτές με τον εκπαιδευτικό στη διαδικασία της μάθησης.

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Ο έρωτας (θέμα που προκαλεί το ενδιαφέρον των εφήβων) στο στόχαστρο της σάτιρας είναι το αντικείμενο του προτεινόμενου σεναρίου. Αποσπάσματα από δύο ταινίες του παλιού ελληνικού κινηματογράφου, δύο τραγούδια, ένα διήγημα και μια παρωδία είναι τα κείμενα που προτείνονται, για να δούμε τον έρωτα να πληγώνει με τα βέλη του γέρους και νέους, παντρεμένους και ανύπαντρους, κοινούς θνητούς και βασιλιάδες και μαζί με τους ερωτευμένους ήρωες να παρασύρει και εμάς, τους εκπαιδευτικούς με τους μαθητές και τις μαθήτριές μας, σε ένα παιχνίδι μάθησης και ψυχαγωγίας. Το ευχάριστο κλίμα που μπορεί να δημιουργήσει ένα χιουμοριστικό/σατιρικό κείμενο απομακρύνει την κατήφεια της καθημερινότητας, καλλιεργεί την αισιοδοξία, δημιουργεί χώρο κατάλληλο να κινηθούν οι μαθητές ελεύθερα χωρίς την απόλυτη καθοδήγηση του εκπαιδευτικού, να αγαπήσουν τη λογοτεχνία μέσω της σάτιρας, να μελετήσουν τον σατιρικό λόγο, να αντιληφθούν την κριτική του διάθεση, να συνθέσουν σατιρικά κείμενα. Το κλίμα ευφορίας λειτουργεί θετικά και για τις ομάδες, γιατί το γέλιο ανθίζει στην παρέα και γεφυρώνει τις διαφορές.

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις, πρότυπα, στάσεις ζωής

Επιδιώκεται οι μαθητές και οι μαθήτριες:

- να εντοπίσουν τις καταστάσεις που σατιρίζονται και να αναζητήσουν τους λόγους που προκαλούν τη σάτιρα
- να προβληματιστούν για το αν η σάτιρα προκαλεί πάντα γέλιο
- να προσεγγίσουν τους χαρακτήρες των ηρώων, να παρατηρήσουν τις συμπεριφορές τους, να τις τροποποιήσουν και να πειραματιστούν με τη δημιουργική γραφή
- να ανταλλάξουν απόψεις σύγχρονα και ασύγχρονα (σε ηλεκτρονικό περιβάλλον).

Γνώσεις για τη λογοτεχνία

Επιδιώκεται οι μαθητές και οι μαθήτριες:

- να προσεγγίσουν διαφόρων ειδών χιουμοριστικά κείμενα
- να αντιληφθούν την κριτική διάθεση των σατιρικών κειμένων και τον στόχο της σάτιρας
- να εντοπίσουν τα εργαλεία της σάτιρας
- να προσεγγίσουν τους χαρακτήρες των ηρώων, να παρατηρήσουν τις συμπεριφορές τους, να τις τροποποιήσουν και να πειραματιστούν με τη δημιουργική γραφή
- να συνθέσουν νέα κείμενα χιουμοριστικά και πολυτροπικά.

Γραμματισμοί

Επιδιώκεται οι μαθητές και οι μαθήτριες:

- να αναζητήσουν χιουμοριστικά κείμενα

- να ανταλλάξουν απόψεις σύγχρονα και ασύγχρονα (σε ηλεκτρονικό περιβάλλον)
- να εντοπίσουν τα εργαλεία της σάτιρας
- να πειραματιστούν με τη δημιουργική γραφή και να αναπτύξουν τη φαντασία τους
- να συνθέσουν κείμενα χιουμοριστικά και πολυτροπικά αξιοποιώντας τα εργαλεία της σάτιρας
- να δραματοποιήσουν τα κείμενά τους
- να προτείνουν δραστηριότητες για την επεξεργασία των κειμένων
- να ασκηθούν στον προφορικό λόγο μέσα από την παρουσίαση των εργασιών
- να ασκηθούν στην ετεροαξιολόγηση και στην αυτοαξιολόγηση.

Διδακτικές πρακτικές

Η διδακτική πρακτική του σεναρίου ακολουθεί δύο παιδαγωγικές μεθόδους: τη μέθοδο project και την ομαδοσυνεργατική διδασκαλία.

Απώτερο ζητούμενο μέσα από τις προτεινόμενες δραστηριότητες είναι να προωθήσουμε τα παιδιά να αναλάβουν πρωτοβουλίες: να αναζητήσουν και να προτείνουν για επεξεργασία κείμενα και δραστηριότητες ώστε να γίνουν σταδιακά συνδιαμορφωτές με τον εκπαιδευτικό στη διαδικασία της μάθησης.

Ο εκπαιδευτικός λειτουργεί συμβουλευτικά και παρεμβαίνει μόνο όταν κρίνεται αναγκαίο. Το σενάριο αναπτύσσεται σε τρεις φάσεις (Α΄ φάση- Πριν την Ανάγνωση, Β΄ φάση-Ανάγνωση και Παρουσίαση, Γ΄ φάση-Μετά την Ανάγνωση) και αξιοποιεί τις νέες τεχνολογίες δημιουργικά, καθώς επιδιώκει να δώσει στα παιδιά τη δυνατότητα δημιουργίας κειμένων και επικοινωνίας /συνεργασίας με νέους τρόπους.

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Το σενάριο ξεκίνησε από τη σκέψη ότι ο έρωτας είναι ένα θέμα που προκαλεί ιδιαίτερα το ενδιαφέρον των εφήβων. Ενδιαφέρον όμως είναι να δει κανείς τον έρωτα όχι μόνο στην ποιητική του διάσταση ή μέσα από «σοβαρά» λογοτεχνικά κείμενα αλλά και μέσα από την ανατρεπτική ματιά των χιουμοριστικών/σατιρικών κειμένων.

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Το σενάριο αποτελεί πρόταση διδασκαλίας 12 ωρών για την ενότητα «Χιούμορ/σάτιρα» της Γ΄ Γυμνασίου σύμφωνα με το [Νέο \(Πιλοτικό\) Πρόγραμμα Σπουδών](#).

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Αξιοποιούμε μηχανές αναζήτησης, διαδικτυακή πλατφόρμα Wiki, ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, επεξεργαστή κειμένου, λογισμικό παρουσίασης, ηλεκτρονικό περιβάλλον Issuu (issuu.com), βιντεοπροβολέα ή διαδραστικό πίνακα.

Επιδιώκουμε να αποκτήσουν οι μαθητές και οι μαθήτριες τις ακόλουθες δεξιότητες :

- να αναπτύξουν συνεργασία, να επικοινωνήσουν μεταξύ τους μέσω ασύγχρονης επικοινωνίας και να φτάσουν στη γνώση μέσα από την αλληλεπίδραση
- να παραγάγουν προσωπικά κείμενα
- να παρουσιάσουν τα κείμενά τους κάνοντας χρήση νέων τεχνολογιών.

Κείμενα

Λογοτεχνικά κείμενα εκτός σχολικών εγχειριδίων

Ανδρέας Μήτσου, [«Η πρόποση»](#). Το Δέντρο 47 (9-10/1989): 67-70.

Νίκος Τσιφόρος, «[Περί της Ελενάρας της κουκλάρας](#)». Στο *Ο λόγος ανάγκη της ψυχής. Κείμενα Λογοτεχνίας Α΄ Γυμνασίου*, 172-175. Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού, Παιδαγωγικό Ινστιτούτο Κύπρου, Υπηρεσία Ανάπτυξης Προγραμμάτων, 2011.

Υποστηρικτικό υλικό/εκπαιδευτικό υλικό:

Τραγούδια

«[Η γκαρσόνα](#)», από τον δίσκο *Χάρης Αλεξίου 2*, στίχοι-μουσική: Παναγιώτης Τούντας, ερμηνεία: Χαρούλα Αλεξίου, Minos EMI, 1976.

«[Το μικρό καρδερινάκι](#)», από τον δίσκο *Τα μυστικά του κήπου*, στίχοι: Χάρης και Πάνος Κατσιμίχας, μουσική Νίκος Κυπουργός, ερμηνεία: Χάρης και Πάνος Κατσιμίχας, Σείριος, 2001.

Ταινίες

Η Σωφερίνα, Αλέκος Σακελλάριος, 1964 ([απόσπασμα](#)).

Μια τρελή τρελή σαραντάρα, Γιάννης Δαλιανίδης, 1970 ([απόσπασμα](#)).

Ιστοσελίδες

Πύλη για την ελληνική γλώσσα: [Λεξικό της κοινής νεοελληνικής](#)

[Βικιπαίδεια](#)

Διδακτική πορεία/στάδια/φάσεις

Εφόσον βρισκόμαστε στο 2^ο τρίμηνο θεωρούμε ότι τα παιδιά έχουν εξοικειωθεί με τον τρόπο χρήσης της ηλεκτρονικής πλατφόρμας Wiki. Διαφορετικά, σε κάποια ώρα πριν αρχίσουμε την εφαρμογή της δράσης, υπενθυμίζουμε στα παιδιά τον τρόπο χρήσης της ηλεκτρονικής πλατφόρμας Wiki. Αν δεν έχουν εμπειρία, πρέπει να αφιερώσουμε μία ώρα διδασκαλίας, για να τους παρουσιάσουμε τον τρόπο λειτουργίας και χρήσης του.

Α' φάση (1ώρα)

Στην Α' φάση εφαρμόζουμε μετωπική διδασκαλία.

Αν το εργαστήριο Πληροφορικής είναι ελεύθερο ξεκινάμε από εκεί χωρίς να ανοίξουμε όμως αμέσως τους υπολογιστές¹. Καθόμαστε σε σχήμα ανοιχτού κύκλου και ρωτάμε τα παιδιά πώς θα τους φαινόταν αν χρησιμοποιούσαμε στο μάθημα κείμενα που προκαλούν γέλιο. Το πιθανότερο είναι να πουν ότι θα τους άρεσε. Τους αποκαλύπτουμε λοιπόν το σχέδιό μας να ασχοληθούμε με κείμενα χιουμοριστικά και σατιρικά για το δεύτερο τρίμηνο και να δουλέψουμε σε ομάδες, όπου θα έχουν την ευκαιρία εκτός από τα δικά μας να προτείνουν και δικά τους κείμενα και δικές τους δραστηριότητες. Στη σπάνια περίπτωση που μπορεί να θεωρήσουν ότι αστεία κείμενα δεν ταιριάζουν με το χαρακτήρα του μαθήματος τούς απαντάμε ότι είναι ευκαιρία να αλλάξουν γνώμη, γιατί η σάτιρα είναι είδος της λογοτεχνίας. Τους αναφέρουμε επομένως το σχέδιό μας και ξεκινάμε δηλώνοντας και στις δύο περιπτώσεις ότι πρέπει να ξέρουμε τι σημαίνουν οι λέξεις «χιούμορ» και «σάτιρα». Ρωτάμε τα παιδιά αν τις γνωρίζουν και γράφουμε στον πίνακα τις απαντήσεις τους.

Στη συνέχεια ζητάμε να ανοίξουν τους υπολογιστές, αφού καθίσουν δύο ή τρεις μαθητές μπροστά σε κάθε υπολογιστή και με τη χρήση μιας μηχανής αναζήτησης (π.χ. Google) να βρουν τη σημασία των λέξεων «χιούμορ» και «σάτιρα» στο [Λεξικό της κοινής νεοελληνικής](#) της Πύλης για την Ελληνική Γλώσσα².

Έπειτα δύο παιδιά διαβάζουν τα αποτελέσματα της μικρής έρευνας και ελέγχουμε μαζί με την ολομέλεια της τάξης, αν ταιριάζουν οι απαντήσεις των μαθητών (όπως έχουν καταγραφεί στον πίνακα) με τους ορισμούς των λημμάτων από το λεξικό. Αν υπάρχει λάθος στον πίνακα, το υπογραμμίζουμε για να το

¹ Εμείς ωστόσο έχουμε φροντίσει από την αρχή της ώρας να έχουμε ανοίξει τον κεντρικό υπολογιστή, για να μην χάνουμε χρόνο στη συνέχεια και να συνδεθούν άμεσα οι περιφερειακοί υπολογιστές.

² Αν το εργαστήριο Πληροφορικής δεν είναι ελεύθερο, χρησιμοποιούμε ένα laptop στην τάξη ή διαδραστικό πίνακα –αν υπάρχει. Είναι όμως απαραίτητη η σύνδεση με το διαδίκτυο.

αποφεύγουμε. Στη συνέχεια αντιγράφουν οι μαθητές/μαθήτριες τις σημασίες των λέξεων από το λεξικό στα τετράδιά τους. Επίσης αναζητούμε τον ορισμό της λέξης «σάτιρα» στη Βικιπαίδεια³. Σημειώνουμε από την εγκυκλοπαίδεια τις μεθόδους που χρησιμοποιεί η σάτιρα. Οι σημειώσεις αυτές θα μας χρειαστούν για την εκπόνηση των εργασιών που θα ακολουθήσουν.

Αφήνουμε το λεξικό και την εγκυκλοπαίδεια και προτείνουμε να δούμε απόσπασμα από μία ταινία, για να συζητήσουμε πάνω σε συγκεκριμένο θέμα για το χιούμορ και τη σάτιρα. Βλέπουμε όλοι μαζί το [απόσπασμα](#) από την ταινία *Η Σωφερίνα* χρησιμοποιώντας τον προτζέκτορα⁴. Μετά ρωτάμε τους μαθητές αν κατά τη γνώμη τους το απόσπασμα είναι χιουμοριστικό/σατιρικό, ποιος είναι ο στόχος της σάτιρας, (τι δηλαδή σατιρίζεται), ποια είναι η διάθεση του σεναριογράφου απέναντι στο αντικείμενο της σάτιρας και με ποιους τρόπους επιτυγχάνεται. Αξιοποιούνται και τα στοιχεία που βρήκαμε στη Βικιπαίδεια. Εφόσον πρόκειται για ταινία, αναμένουμε να μιλήσουν και για την υποκριτική του ηθοποιού. Αναμένουμε επίσης, εκτός από τα παραπάνω, να μιλήσουν και για την ιδιαίτερη χρήση της γλώσσας. Σημειώνουμε στον πίνακα τις απαντήσεις και εξηγούμε στα παιδιά ότι τα εργαλεία της σάτιρας θα τα χρησιμοποιήσουμε στις δραστηριότητες που θα ακολουθήσουν, για αυτό και θα πρέπει να μπορούν εύκολα να ανατρέχουν σε αυτά. Τελειώνοντας ενημερώνουμε ότι θα ασχοληθούμε με τον έρωτα: με τον έρωτα ως υποκινητή και υπαίτιο θερμών επεισοδίων ...

Αξιολόγηση

Αξιολογούμε τα παιδιά από τη συμμετοχή τους στις απαντήσεις και στην αναζήτηση αλλά και από τη σοβαρότητα των απαντήσεων.

³ Μπορούμε βέβαια να χρησιμοποιήσουμε και έντυπο λεξικό ή εγκυκλοπαίδεια.

⁴ Αν είμαστε στην τάξη, χρησιμοποιούμε προτζέκτορα ή διαδραστικό πίνακα (αν υπάρχει).

Β' φάση (9 ώρες)

1^η ώρα

Ξεκινάμε τη Β' φάση στην αίθουσα διδασκαλίας (ή στο εργαστήριο Πληροφορικής, αν είναι ελεύθερο) σχηματίζοντας ομάδες⁵. Εξυπηρετεί να σχηματίσουμε ομάδες ανομοιογενείς, με μαθητές όλων των επιδόσεων κατά το δυνατόν, ώστε να μπορούν όλες οι ομάδες να ανταποκριθούν στα ζητούμενα των φύλλων εργασίας.

Αν δεν είναι ελεύθερο το εργαστήριο της Πληροφορικής, χρησιμοποιούμε δύο laptop στην τάξη για λόγους που εξηγούμε παρακάτω. Είναι όμως απαραίτητη η σύνδεση με το διαδίκτυο. Προτείνουμε τα παιδιά αυτών των δύο ομάδων να καθίσουν γύρω από το θρανίο (δύο-δύο-ένα), γιατί έτσι επικοινωνούν καλύτερα και βλέπουν όλοι την οθόνη του υπολογιστή. Πριν αρχίσουμε τη δραστηριότητα στην τάξη καλό είναι να ελέγξουμε, αν είναι ικανοποιητική η ταχύτητα διασύνδεσης στο διαδίκτυο.

Προτείνουμε κοινά κείμενα για κάθε Φύλλο εργασίας, για να μπορούν να παρακολουθούν άνετα όλα τα παιδιά την επεξεργασία του κειμένου. Κάθε ομάδα όμως έχει διαφορετική ερώτηση. Επιδιώκουμε με αυτόν τον τρόπο, από τη σύνθεση των απαντήσεων κατά την παρουσίαση, να προκύπτει μια σφαιρική προσέγγιση του κειμένου. Προτείνουμε πέντε κείμενα και δίνουμε πέντε Φύλλα εργασίας στις πέντε ομάδες που έχουμε σχηματίσει. Οι ερωτήσεις στα Φύλλα εργασίας είναι παρόμοιες, έτσι ώστε κυκλικά όλα τα ζητούμενα να περάσουν από όλα τα παιδιά. Όταν τελειώνει η επεξεργασία των ερωτήσεων του κάθε Φύλλου εργασίας, γίνονται οι παρουσιάσεις, ώστε τα παιδιά να έχουν ανατροφοδότηση και να αποκτούν γνώσεις πριν προχωρήσουν στην επεξεργασία του επόμενου κειμένου. Κάθε φορά έχει δραστηριότητα με χρήση Η/Υ διαφορετική ομάδα· μια ομάδα δημιουργεί πολυτροπικό κείμενο, άλλη ομάδα αναζητά ομόθεμο κείμενο στο διαδίκτυο κλπ., ώστε να κάνουμε τη δουλειά μας με δύο υπολογιστές στην τάξη.

⁵ Εξυπηρετεί να σχηματίσει ο εκπαιδευτικός τις ομάδες, για να συμμετέχουν μαθητές διαφόρων επιδόσεων στην κάθε ομάδα.

Ξεκινάμε δίνοντας στις ομάδες τα [Φύλλα εργασίας](#)⁶, με φωτοτυπημένα τα κείμενα για τα Φύλλα εργασίας [2](#), [3](#), [4](#) και [5](#). Συμβουλευόμαστε τα παιδιά να αποθηκεύουν τα αρχεία με τις εργασίες τους και σε φορητό μέσο αποθήκευσης, εφόσον δουλεύουν σε κοινόχρηστους υπολογιστές και πάντα υπάρχει πιθανότητα να χαθεί κάτι από ατύχημα. Σχετικά με τα κείμενα πρέπει να σημειώσουμε ότι δίνουμε απόσπασμα από μία ταινία, δύο τραγούδια, ένα διήγημα και μία παρωδία, για να έρθουν σε επαφή με διαφορετικών ειδών κείμενα.

Εξηγούμε τον τρόπο εργασίας και παρουσίασης των εργασιών και προτρέπουμε τα παιδιά να διαβάσουν όλες τις δραστηριότητες, ώστε να μπορούν να προγραμματίσουν τον χρόνο παράδοσης των δραστηριοτήτων του κάθε φύλλου εργασίας. Επίσης, ενημερώνουμε ότι τα πεζά κείμενα θα πρέπει να τα διαβάσουν στο σπίτι. Σε περίπτωση που κάποια δραστηριότητα τους δυσκολεύει, προσπαθούμε σε συνεργασία μαζί τους να την τροποποιήσουμε.

Αφήνουμε στα παιδιά την πρωτοβουλία να αναλάβουν ρόλους εντός της ομάδας. Αναφέρουμε, βέβαια, ότι είναι εξυπηρετικό κάποιο μέλος να κρατάει ημερολόγιο των ενεργειών της ομάδας. Συμβουλευόμαστε τα παιδιά να αναλάβει το κάθε μέλος της ομάδας διαφορετικό ρόλο, για να μην χάνουν πολύτιμο χρόνο κατά την επεξεργασία των δραστηριοτήτων. Σε όλη τη διάρκεια της Β' φάσης είμαστε κοντά τους για οποιαδήποτε βοήθεια χρειαστούν. Πιθανόν για κάποιες δραστηριότητες να χρειαστεί και εξωσχολικός χρόνος, για αυτό και δίνουμε από την αρχή την ηλεκτρονική μας διεύθυνση, ώστε να μας στείλουν με e-mail τις απορίες τους, αν επιθυμούν.

⁶ Αν εργαζόμαστε στο εργαστήριο της Πληροφορικής, οι δραστηριότητες βρίσκονται και σε φάκελο στον υπολογιστή τους μαζί με τα κείμενα για τα Φύλλα εργασίας 2 και 3. Τα άλλα κείμενα μπορούν να εντοπιστούν από τις σχετικές υπερσυνδέσεις.

2^η ώρα

Ξεκινάμε από το πρώτο κείμενο, το απόσπασμα της ταινίας [Μια τρελή τρελή σαραντάρα](#) το οποίο βλέπουμε όλοι μαζί και αρχίζει η δραστηριότητα. Καλό είναι να έχουμε μαζί μας μερικές φωτοτυπίες των φύλλων εργασίας για ενδεχόμενες απώλειες.

Στο [Φύλλο εργασίας 1](#) κάθε ομάδα ασχολείται με διαφορετικό θέμα: α) τον στόχο της σάτιρας, β) τον εντοπισμό των εργαλείων της σάτιρας και την εξαγωγή συμπερασμάτων από την αντικατάσταση λέξεων ή σατιρικών φράσεων με άλλες μη σατιρικές, γ) τους ήρωες και τη συμπεριφορά τους καθώς και τη σύνθεση σατιρικού κειμένου με αφορμή τους συγκεκριμένους ήρωες, δ) την αναζήτηση ομόθεμου κειμένου και την παρουσίασή του στην τάξη, ε) τη δημιουργία πολυτροπικού κειμένου σατιρικού χαρακτήρα με αφορμή τον στόχο της σάτιρας της ταινίας. Αν κάποια ομάδα δεν ολοκληρώσει τη δραστηριότητα εντός της διδακτικής ώρας, θα πρέπει να χρησιμοποιήσει εξωδιδακτικό χρόνο.

3^η ώρα

Χρησιμοποιούμε την ώρα αυτή για την παρουσίαση⁷ των εργασιών του [πρώτου φύλλου εργασίας](#) και την αξιολόγηση τους. Στις παρουσιάσεις εκπροσωπεί την ομάδα διαφορετικό μέλος κάθε φορά, ώστε να πάρουν όλα τα μέλη το λόγο.

4^η ώρα

Ακούμε όλοι μαζί το τραγούδι [«Η γκαρσόννα»](#), (κείμενο Β') και αρχίζει η δραστηριότητα με τον ίδιο τρόπο που εφαρμόσαμε και για το προηγούμενο Φύλλο εργασίας.

⁷ Πριν την παρουσίαση κάθε εργασίας στο εργαστήριο ή στην τάξη πρέπει να ελέγχουμε, αν ο τεχνολογικός εξοπλισμός π.χ. προβολέας, μπαλαντέζα, cd player που θα χρησιμοποιήσει η κάθε ομάδα επαρκεί και λειτουργεί καλά ή αν τα λογισμικά που έχουν χρησιμοποιήσει τα παιδιά είναι εγκατεστημένα στον υπολογιστή με τον οποίο θα γίνει η παρουσίαση. Τα θρανία κατά την παρουσίαση εξυπηρετεί να βρίσκονται σε διάταξη μετωπικής διδασκαλίας, εφόσον η παρουσίαση θα γίνει σε οθόνη ή στον πίνακα

5^η ώρα

Χρησιμοποιούμε την ώρα αυτή για την παρουσίαση των εργασιών του [δεύτερου φύλλου εργασίας](#) και την αξιολόγησή τους κατά τον τρόπο που ακολουθήσαμε για το προηγούμενο Φύλλο εργασίας.

6^η ώρα - 9^η ώρα

Ακολουθούμε την ίδια διαδικασία που ακολουθήσαμε για τα προηγούμενα κείμενα. Δηλαδή, επεξεργασία και μετά παρουσίαση και αξιολόγηση. Θεωρείται όμως προαπαιτούμενη η ανάγνωση των κειμένων [«Η πρόταση»](#) και [«Περί της Ελενάρας της κουκλάρας»](#) στο σπίτι.

Αξιολόγηση

Μετά την ολοκλήρωση κάθε φύλλου εργασίας γίνεται η αξιολόγηση όπως παρουσιάζεται παρακάτω.

Ετεροαξιολόγηση

Οι μαθητές των άλλων ομάδων κατά την παρουσίαση μιας εργασίας σημειώνουν τα θετικά και τα αρνητικά σημεία της εργασίας σε [Φύλλο αξιολόγησης](#)⁸ που τους έχουμε μοιράσει πριν την παρουσίαση. Αξιολογούν επίσης την παρουσίαση της εργασίας και τη συμβολή των μελών της ομάδας σ' αυτήν.

Μετά την παρουσίαση μπορούν να διατυπώσουν απορίες και να τη σχολιάσουν, ενώ οι μαθητές που παρουσιάζουν την εργασία απαντούν στις απορίες και στα σχόλια. Αν κρίνουμε ότι κάποια στοιχεία που αφορούν π.χ. στις γνώσεις για τη λογοτεχνία δεν έχουν γίνει κατανοητά ή υπάρχουν ασάφειες, μπορούμε να παρέμβουμε με σχόλια ή να ζητήσουμε διευκρινίσεις από την ομάδα που παρουσιάζει τη δουλειά της.

⁸ Θα μπορούσε να γίνει η αξιολόγηση και σε ένα απλό φύλλο τετραδίου, αλλά με το Φύλλο αξιολόγησης αποκτά η διαδικασία πιο σοβαρό και επαγγελματικό χαρακτήρα και τα παιδιά ανταποκρίνονται και αυτά με περισσότερη σοβαρότητα.

Στο τέλος οι μαθητές αξιολογούν την εργασία των συμμαθητών τους αιτιολογώντας την αξιολόγησή τους. Καταθέτουν το φύλλο αξιολόγησης στον εκπαιδευτικό.

Αξιολογούμε με τη σειρά μας την ορθότητα των σχολίων. Στο τέλος της παρουσίασης σχολιάζουμε την εργασία κρίνοντας την ανταπόκριση στα ζητούμενα των δραστηριοτήτων, την ορθότητα των απαντήσεων, τη δημιουργική προσέγγιση, την παρουσίαση της εργασίας, τη συμμετοχή των μελών κατά την παρουσίαση, τη συνεργασία. Αξιολογούμε θετικά και την προσπάθεια που καταβάλλει η κάθε ομάδα.

Η ετεροαξιολόγηση είναι μία πολύ σημαντική διαδικασία, γιατί μόνα τους τα παιδιά εντοπίζουν πιθανά λάθη, προτείνουν λύσεις ή βελτιώσεις, παρατηρούν ασυνέπειες στη συνεργασία, βελτιώνουν τη δική τους εργασία μέσα από την παρατήρηση των εργασιών των άλλων ομάδων, ενδιαφέρονται περισσότερο για το εξεταζόμενο θέμα και προσέχουν. Δραστηριοποιούνται συχνά και οι μέτριων επιδόσεων μαθητές/μαθήτριες, γιατί θέλουν να έχουν την αποδοχή της τάξης.

Αυτοαξιολόγηση

Οι μαθητές/μαθήτριες διατυπώνουν τη γνώμη τους (σε [Φύλλο αυτοαξιολόγησης](#) που τους έχουμε μοιράσει) για την εργασία τους, για την παρουσίαση της, για τις δυσκολίες που αντιμετώπισαν κατά την εκπόνηση της και για τη συνεργασία μεταξύ των μελών της ομάδας. Χρήσιμο μπορεί να φανεί σ' αυτή τη φάση και το ημερολόγιο με τις ενέργειες της ομάδας. Καταθέτουν το Φύλλο αξιολόγησης στον εκπαιδευτικό. Αξιολογούμε και στο Φύλλο αυτοαξιολόγησης την ορθότητα των σχολίων.

Ο εκπαιδευτικός σε όλη τη διάρκεια της δραστηριότητας παρακολουθεί και καταγράφει τη συμμετοχή κάθε παιδιού στην ομάδα, στα ζητούμενα του φύλλου εργασίας, στην παρουσίαση της εργασίας και τον βαθμό καλής συνεργασίας με τους υπόλοιπους, για να αξιολογήσει και τις ατομικές επιδόσεις.

Γ' φάση (2 ή 3 ώρες)

1^η ώρα

Μετά την παρουσίαση των εργασιών της Β' φάσης ξεκινά η επόμενη φάση, η Γ', κατά την οποία οι μαθητές εργάζονται πάλι στις ίδιες ομάδες. Προτρέπουμε τα παιδιά με νέο Φύλλο εργασίας, κοινό για όλες τις ομάδες, να προτείνουν για τα ομόθεμα κείμενα που βρήκαν κατά τη Β' φάση δικές τους δραστηριότητες, ελκυστικές για τους συμμαθητές και τις συμμαθήτριές τους, και να τις ανεβάσουν στο Wiki της τάξης για σχολιασμό και αξιολόγηση. Συνθέτουν μία δραστηριότητα και ένα μέλος της ομάδας αναλαμβάνει να αναρτήσει τη δραστηριότητα στο Wiki σε εξωδιδασκτικό χρόνο. Εκεί επίσης παρακολουθούν και σχολιάζουν τις εργασίες των άλλων ομάδων (όλοι μαζί ή ένα μέλος ως εκπρόσωπος, αν δεν μπορούν οι άλλοι).

Επιδιώκουμε με αυτήν την δραστηριότητα να ωθήσουμε τα παιδιά να αναλάβουν τον ρόλο του εκπαιδευτικού και να δουν την εκπαιδευτική διαδικασία από άλλη οπτική γωνία, αλλά και ο εκπαιδευτικός να προσαρμόσει στα ενδιαφέροντα των μαθητών/μαθητριών τις δραστηριότητες που θα σχεδιάσει στο μέλλον.

Επίσης όλοι, εκπαιδευτικός και παιδιά, μπορούμε να δούμε τι μας άρεσε από τη συνολική δραστηριότητα και να την αξιολογήσουμε. Για αυτόν τον σκοπό αναθέτουμε στους μαθητές την εξής ατομική εργασία: Μόλις τελειώσουν με τη σύνθεση της δραστηριότητας για τα δικά τους κείμενα, γράφουν (σε φύλλο παρόμοιο με αυτό της αυτοαξιολόγησης που διανέμουμε εμείς) τη γνώμη τους για τη συνολική δραστηριότητα και μας το καταθέτουν. Μπορούμε αν θέλουμε να τους δώσουμε τη δυνατότητα να διατυπώσουν τη γνώμη τους ανώνυμα, για να εκφραστούν με ειλικρίνεια.

2^η ώρα

Συνδεόμαστε με το Wiki, παρακολουθούμε τη δραστηριότητα των ομάδων όλοι μαζί και αξιολογούμε τις προτάσεις των ομάδων με Φύλλο αξιολόγησης που έχουμε μοιράσει στις ομάδες από την αρχή της ώρας.

Στη συνέχεια, αν προλαβαίνουμε, διαβάζουμε τις αξιολογήσεις των παιδιών για τη συνολική δραστηριότητα,. Διαφορετικά χρησιμοποιούμε άλλη μία διδακτική ώρα, για να ολοκληρώσουμε τη δράση μας.

Αξιολόγηση της Γ΄ φάσης

Αξιολογούμε τις αναρτήσεις των ομάδων στο Wiki με [Φύλλο αξιολόγησης](#) ανάλογο με αυτό της Β΄ φάσης και ακολουθούμε ανάλογη διαδικασία.

Πιθανόν να μην προλάβουμε στον προβλεπόμενο χρόνο να διαβάσουμε όλες τις απαντήσεις των παιδιών στην ατομική ερώτηση μέσα στην τάξη. Για αυτό παροτρύνουμε τα παιδιά να αναρτήσουν την ατομική τους απάντηση στο Wiki. Διαβάζουμε κάποιες απαντήσεις (που επιλέγουμε στην τύχη) ή χρησιμοποιούμε και άλλη ώρα, για να μη μείνει κανείς παραπονεμένος.

ΣΤ. ΦΥΛΛΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Φύλλα εργασίας Β' φάσης

Φύλλο εργασίας 1

Ομάδα 1

Κείμενο Α, [Μια τρελή τρελή σαραντάρα](#), σκηνοθεσία Γιάννης Δαλιανίδης-σενάριο Αλέκος Σακελάρης, 1970.

Έχετε στη διάθεσή σας ένα απόσπασμα από μία κωμωδία.

Α. Τι νομίζετε ότι σατιρίζει ο σεναριογράφος στη συγκεκριμένη σκηνή;

Β. Συμφωνείτε με τη σατιρική του διάθεση; Είναι κατά τη γνώμη σας το θέμα άξιο διακωμώδησης ή όχι;

Γ. Προκαλεί το στιγμιότυπο μόνο γέλιο ή και προβληματισμό;

Να δικαιολογήσετε τις απαντήσεις σας.

Ομάδα 2

Κείμενο Α, [Μια τρελή τρελή σαραντάρα](#), σκηνοθεσία Γιάννης Δαλιανίδης-σενάριο Αλέκος Σακελάρης, 1970.

Το κείμενο που έχετε στη διάθεσή σας είναι σατιρικό. Με ποιους τρόπους νομίζετε ότι πετυχαίνει η σάτιρα τον στόχο της; Εντοπίστε στην ταινία τα εργαλεία της σάτιρας και παρουσιάστε τα στους συμμαθητές/συμμαθήτριές σας. Δραματοποιήστε τη σκηνή αφαιρώντας τις λέξεις ή τις φράσεις που λειτουργούν σατιρικά και αντικαθιστώντας τις με άλλες που μεταφέρουν το ίδιο νόημα αλλά δεν έχουν σατιρική διάθεση. Τι έχετε να παρατηρήσετε;

Ομάδα 3

Κείμενο Α, [Μια τρελή τρελή σαραντάρα](#), σκηνοθεσία Γιάννης Δαλιανίδης-σενάριο Αλέκος Σακελάρης, 1970.

Στο συγκεκριμένο στιγμιότυπο οι ήρωες, ο κ. Χατζηθωμάς και η Τζένη φαίνεται να έχουν υπερβολικές αντιδράσεις. Τι νομίζετε ότι επιδιώκουν ο σκηνοθέτης και ο σεναριογράφος; Η ταινία γυρίστηκε το 1970 και πιθανόν οι υπερβολές της σκηνής να

μην ικανοποιούν τον σύγχρονο θεατή. Τι αλλαγές θα μπορούσατε να κάνετε στις σκηνοθετικές προτάσεις και στους χαρακτήρες των ηρώων, ώστε να προκαλέσουν περισσότερο το ενδιαφέρον των συμμαθητών/συμμαθητριών σας; Επιχειρήστε να ξαναγράψετε το σενάριο κάνοντας τις σχετικές τροποποιήσεις και στη συνέχεια να δραματοποιήσετε τη σκηνή.

Ελέγξτε, πριν το παρουσιάσετε, αν το κείμενό σας παραμένει σατιρικό.

Ομάδα 4

Κείμενο Α, [Μια τρελή τρελή σαραντάρα](#), σκηνοθεσία Γιάννης Δαλιανίδης-σενάριο Αλέκος Σακελάρης, 1970.

Ο ήρωας του επεισοδίου, ο κ. Χατζηθωμάς, μετά την άρνηση της Τζένης να αποδεχτεί τον έρωτα του σκέφτεται να γράψει μια αγγελία, για να βρει σύζυγο για το υπόλοιπο της ζωής του. Πώς όμως να γράψει ένα κείμενο ελκυστικό για κάθε ενδιαφερόμενη; Μετά την απόρριψη έχει αποθαρρυνθεί! Βοηθήστε τον συντάσσοντας εσείς για χάρη του ένα πολυτροπικό κείμενο–αγγελία σε μια ιστοσελίδα συνοικεσίων.

Ομάδα 5

Κείμενο Α, [Μια τρελή τρελή σαραντάρα](#), σκηνοθεσία Γιάννης Δαλιανίδης-σενάριο Αλέκος Σακελάρης, 1970.

Είδαμε όλοι μαζί ένα απόσπασμα από μία κωμωδία που πρότεινε ο καθηγητής/ η καθηγήτριά σας. Τώρα είναι η σειρά σας να προτείνετε ένα κείμενο. Αναζητήστε στο διαδίκτυο ένα σατιρικό κείμενο (όποιοι είδους επιθυμείτε) ομόθεμο με αυτό που εξετάζουμε. Παρουσιάστε το στην τάξη και εξηγήστε στους συμμαθητές και στις συμμαθήτριάς σας γιατί το θεωρείτε σατιρικό και γιατί σας άρεσε .

(Αν το κείμενο σας είναι μεγάλο, για να μην τους κουράσετε, μπορείτε να γράψετε και να παρουσιάσετε μια περίληψη του κειμένου).

Φύλλο εργασίας 2

Ομάδα 1

Κείμενο Β, «Η γκαρσόνα» από τον δίσκο *Χάρις Αλεξίου 2*, στίχοι-μουσική: Παναγιώτης Τούντας, ερμηνεία: Χαρούλα Αλεξίου.

Ασχοληθήκαμε μέχρι τώρα με σατιρικά κείμενα που πρότεινε ο καθηγητής/η καθηγήτριά σας. Τώρα είναι η σειρά σας να προτείνετε ένα κείμενο. Αναζητήστε στο διαδίκτυο ένα σατιρικό κείμενο (όποιου είδους επιθυμείτε) ομόθεμο με αυτό που εξετάζουμε. Παρουσιάστε το στην τάξη και εξηγήστε στους συμμαθητές και στις συμμαθήτριάς σας γιατί το θεωρείτε σατιρικό και γιατί σας άρεσε .

(Αν το κείμενο σας είναι μεγάλο, για να μην κουράσετε το ακροατήριο, μπορείτε να γράψετε και να παρουσιάσετε μια περίληψη του κειμένου).

Ομάδα 2

Κείμενο Β, «Η γκαρσόνα» από τον δίσκο *Χάρις Αλεξίου 2*, στίχοι-μουσική: Παναγιώτης Τούντας, ερμηνεία: Χαρούλα Αλεξίου.

Έχετε στη διάθεσή σας ένα τραγούδι με στοιχεία χιουμοριστικά και σατιρικά.

Α. Τι νομίζετε ότι σατιρίζει ο στιχουργός;

Β. Συμφωνείτε με τη σατιρική του διάθεση; Είναι κατά τη γνώμη σας το θέμα άξιο διακωμώδησης ή όχι;

Γ. Προκαλεί το στιγμιότυπο μόνο γέλιο ή και προβληματισμό;

Να δικαιολογήσετε τις απαντήσεις σας.

Ομάδα 3

Κείμενο Β, «Η γκαρσόνα» από τον δίσκο *Χάρις Αλεξίου 2*, στίχοι-μουσική: Παναγιώτης Τούντας, ερμηνεία: Χαρούλα Αλεξίου.

Το κείμενο που έχετε στη διάθεσή σας είναι σατιρικό. Με ποιους τρόπους νομίζετε ότι πετυχαίνει η σάτιρα τον στόχο της; Εντοπίστε στο τραγούδι τα εργαλεία της

σάτιρας και παρουσιάστε τα στους συμμαθητές/συμμαθήτριές σας. Γράψτε πάλι το κείμενο αφαιρώντας τις λέξεις ή τις φράσεις που λειτουργούν σατιρικά και αντικαθιστώντας τις με άλλες που μεταφέρουν το ίδιο νόημα αλλά δεν έχουν σατιρική διάθεση. Τι έχετε να παρατηρήσετε;

Ομάδα 4

Κείμενο Β, «Η γκαρσόνα» από τον δίσκο *Χάρις Αλεξίου 2*, στίχοι-μουσική: Παναγιώτης Τούντας, ερμηνεία: Χαρούλα Αλεξίου.

Η συμπεριφορά της γκαρσόνας κάνει το κείμενο χιουμοριστικό. Επιχειρήστε να αλλάξετε τη συμπεριφορά της. Ποια φαντάζεστε ότι θα ήταν τώρα η στάση των πελατών απέναντί της; Γράψτε δικούς σας στίχους προσαρμοσμένους στις αλλαγές που κάνατε στους χαρακτήρες των ηρώων σας. Αν επιθυμείτε, μπορείτε να συνοδεύσετε τους στίχους με την κατάλληλη μουσική.

Ομάδα 5

Κείμενο Β, «Η γκαρσόνα» από τον δίσκο *Χάρις Αλεξίου 2*, στίχοι-μουσική: Παναγιώτης Τούντας, ερμηνεία: Χαρούλα Αλεξίου.

Η ταβέρνα χάρη στη γκαρσόνα αύξησε την πελατεία της και ο ιδιοκτήτης «τρίβει τα χέρια του». Αποφασίζει, λοιπόν, να επεκτείνει το κατάστημα και να μεγαλώσει τις δουλειές του. Για να προσελκύσει περισσότερο κόσμο χρειάζεται να διαφημίσει το κατάστημα. Δεν ξέρει όμως από Νέες Τεχνολογίες ούτε θέλει να δώσει τη διαφήμιση σε εταιρία, για να μην ξοδέψει πολλά. Βοηθήστε τον εσείς να διαφημίσει με ένα πολυτροπικό κείμενο–αφίσα την ταβέρνα. Μην ξεχάσετε να λάβετε υπόψη σας σε ποιο κοινό απευθύνεται.

Φύλλο εργασίας 3

Ομάδα 1

Κείμενο Γ, «Το μικρό καρδερινάκι» από τον δίσκο *Τα μυστικά του κήπου*, σίχτοι: Χάρης & Πάνος Κατσιμίχας, μουσική: Νίκος Κυπουργός, ερμηνεία: Χάρης & Πάνος Κατσιμίχας.

Το τραγούδι μάς αφηγείται μια χαριτωμένη ιστορία . Σας αρέσει και αποφασίζετε με τον καθηγητή/την καθηγήτριά σας να μεταγράψετε την ιστορία αυτή σε πεζό κείμενο και να την εικονογραφήσετε. Επιλέγετε ως κατάλληλο περιβάλλον για να πειραματιστείτε με τη δημιουργία ψηφιακής ιστορίας το ηλεκτρονικό περιβάλλον issuu. Και μην ξεχνάτε, πρόκειται για κείμενο με στοιχεία χιουμοριστικά και σατιρικά. Καλό είναι να κινηθείτε στο ίδιο κλίμα. Περιμένουμε το αποτέλεσμα!

Καλό θα ήταν ίσως να χρησιμοποιήσετε κάποιο από τα εργαλεία της σάτιρας για τα οποία είχαμε συζητήσει στο πρώτο μάθημα.

Ομάδα 2

Κείμενο Γ, «Το μικρό καρδερινάκι» από τον δίσκο *Τα μυστικά του κήπου*, σίχτοι: Χάρης & Πάνος Κατσιμίχας, μουσική: Νίκος Κυπουργός, ερμηνεία: Χάρης & Πάνος Κατσιμίχας.

Ασχοληθήκαμε μέχρι τώρα με σατιρικά κείμενα που πρότείνει ο καθηγητής/η καθηγήτριά σας. Τώρα είναι η σειρά σας να προτείνετε ένα κείμενο. Αναζητήστε στο διαδίκτυο ένα σατιρικό κείμενο (όποιου είδους επιθυμείτε) ομόθεμο με αυτό που εξετάζουμε. Παρουσιάστε το στην τάξη και εξηγήστε στους συμμαθητές και στις συμμαθήτριάς σας γιατί το θεωρείτε σατιρικό και γιατί σας άρεσε .

(Αν το κείμενο σας είναι μεγάλο, για να μην τους κουράσετε, μπορείτε να γράψετε και να παρουσιάσετε μια περίληψη του κειμένου).

Ομάδα 3

Κείμενο Γ, «Το μικρό καρδερινάκι» από τον δίσκο *Τα μυστικά του κήπου*, στίχοι: Χάρης & Πάνος Κατσιμίχας, μουσική: Νίκος Κυπουργός, ερμηνεία: Χάρης & Πάνος Κατσιμίχας.

Έχετε στη διάθεσή σας ένα παιδικό σατιρικό τραγούδι.

Α. Τι νομίζετε ότι σατιρίζουν οι στιχουργοί;

Β. Συμφωνείτε με τη σατιρική τους διάθεση; Είναι κατά τη γνώμη σας το θέμα άξιο διακωμώδησης ή όχι;

Γ. Προκαλεί μόνο γέλιο ή και προβληματισμό;

Να δικαιολογήσετε τις απαντήσεις σας.

Ομάδα 4

Κείμενο Γ, «Το μικρό καρδερινάκι» από τον δίσκο *Τα μυστικά του κήπου*, στίχοι: Χάρης & Πάνος Κατσιμίχας, μουσική: Νίκος Κυπουργός, ερμηνεία: Χάρης & Πάνος Κατσιμίχας.

Το κείμενο που έχετε στη διάθεσή σας είναι σατιρικό. Με ποιους τρόπους νομίζετε ότι πετυχαίνει η σάτιρα τον στόχο της; Εντοπίστε στο τραγούδι τα εργαλεία της σάτιρας και παρουσιάστε τα στους συμμαθητές-συμμαθήτριάς σας. Γράψτε πάλι το κείμενο αφαιρώντας τις λέξεις ή τις φράσεις που λειτουργούν σατιρικά και αντικαθιστώντας τις με άλλες που μεταφέρουν το ίδιο νόημα αλλά δεν έχουν σατιρική διάθεση. Τι έχετε να παρατηρήσετε;

Ομάδα 5

Κείμενο Γ, «Το μικρό καρδερινάκι» από τον δίσκο *Τα μυστικά του κήπου*, στίχοι: Χάρης & Πάνος Κατσιμίχας, μουσική: Νίκος Κυπουργός, ερμηνεία: Χάρης & Πάνος Κατσιμίχας.

Ο μπαμπάς στο τραγουδάκι μας θυμώνει, γιατί ο γιος του ξενυχτάει και πίνει. Η μαμά στην προσπάθειά της να δικαιολογήσει το «καρδερινάκι» τού λέει πως το παιδί τους

είναι μάλλον ερωτευμένο. Από τα λόγια της αποκαλύπτεται ένα στοιχείο του χαρακτήρα του μπαμπά... Προσπαθήστε να προσεγγίσετε τη συμπεριφορά του μπαμπά σε ανάλογες περιπτώσεις και γράψτε ένα χιουμοριστικό κείμενο σε μορφή ημερολογίου ή εσωτερικού μονολόγου στο οποίο να αποτυπώνονται οι σκέψεις του ερωτευμένου μπαμπά.

Φύλλο εργασίας 4

Ομάδα 1

Κείμενο Δ, [«Η πρόποση»](#), Ανδρέας Μήτσου

Ο κ. καθηγητής πηγαίνει στο δείπνο της φίλης του, της Καλής, ντυμένος τσολιάς και προκαλεί την απορία και την περιέργεια των συνδαιτημόνων. Ας υποθέσουμε πως, όταν ο κ. καθηγητής βγαίνει στη βεράντα, ο κ. Καπέλος και ο κ. Χονδρός, ο Λυκειάρχης σχολιάζουν τα ρούχα του. Επιχειρήστε να γράψετε αυτόν τον φανταστικό διάλογο λαμβάνοντας υπόψη σας τις ιδιότητες των δύο συζητητών.

Καλό θα ήταν ίσως να χρησιμοποιήσετε ένα από τα εργαλεία της σάτιρας που αξιοποιεί και ο αφηγητής, την ειρωνεία.

Ομάδα 2

Κείμενο Δ, [«Η πρόποση»](#), Ανδρέας Μήτσου

Ο αφηγητής μάς αφήνει ελεύθερους να φανταστούμε το τέλος του διηγήματος. Συνεχίστε από εκεί που σταμάτησε και γράψτε διάφορες εκδοχές του τέλους της ιστορίας. Ανεβάστε στο [Wiki](#) της τάξης τις προτάσεις σας και ζητήστε από τους συμμαθητές/συμμαθήτριές σας να επέμβουν στη δουλειά σας και να τη βελτιώσουν ή να τη διορθώσουν. Παρουσιάστε στην τάξη την εκδοχή που σας ικανοποιεί περισσότερο. Να είστε έτοιμοι κατά την παρουσίαση να δικαιολογήσετε την επιλογή σας.

Ομάδα 3

Κείμενο Δ, [«Η πρόποση»](#), Ανδρέας Μήτσου

Ασχοληθήκαμε μέχρι τώρα με σατιρικά κείμενα που πρότεινε ο καθηγητής/η καθηγήτριά σας. Τώρα είναι η σειρά σας να προτείνετε ένα κείμενο. Αναζητήστε στο διαδίκτυο ένα σατιρικό κείμενο (όποιοι είδους επιθυμείτε) ομόθεμο με αυτό που

εξετάζουμε. Παρουσιάστε το στην τάξη και εξηγήστε στους συμμαθητές και στις συμμαθήτριές σας γιατί το θεωρείτε σατιρικό και γιατί σας άρεσε .

(Αν το κείμενο σας είναι μεγάλο, για να μην τους κουράσετε, μπορείτε να γράψετε και να παρουσιάσετε μια περίληψη του κειμένου).

Ομάδα 4

Κείμενο Δ, [«Η πρόποση», Ανδρέας Μήτσου](#)

Έχετε στη διάθεσή σας ένα διήγημα με στοιχεία σατιρικά.

Α. Τι νομίζετε ότι σατιρίζει ο αφηγητής;

Β. Συμφωνείτε με τη σατιρική του διάθεση; Είναι κατά τη γνώμη σας το θέμα άξιο διακωμώδησης ή όχι;

Γ. Προκαλεί το κείμενο μόνο γέλιο ή και προβληματισμό;

Να δικαιολογήσετε τις απαντήσεις σας.

Ομάδα 5

Κείμενο Δ, [«Η πρόποση», Ανδρέας Μήτσου](#)

Το κείμενο που έχετε στη διάθεσή σας είναι σατιρικό. Με ποιους τρόπους νομίζετε ότι πετυχαίνει η σάτιρα τον στόχο της; Εντοπίστε στο διήγημα τα εργαλεία της σάτιρας και παρουσιάστε κάποια δείγματα στους συμμαθητές/συμμαθήτριές σας. Γράψτε πάλι τα επιλεγμένα σημεία του κειμένου αφαιρώντας τις λέξεις ή τις φράσεις που λειτουργούν σατιρικά και αντικαθιστώντας τις με άλλες που μεταφέρουν το ίδιο νόημα αλλά δεν έχουν σατιρική διάθεση. Τι έχετε να παρατηρήσετε;

Φύλλο εργασίας 5

Ομάδα 1

Κείμενο Ε, «[Περί της Ελενάρας της κουκλάρας](#)», Νίκος Τσιφόρος

Το κείμενο που έχετε στη διάθεσή σας είναι σατιρικό. Είναι μια παραποίηση του γνωστού μύθου σχετικά με την αφορμή του Τρωικού πολέμου. Θυμηθείτε τα εργαλεία της σάτιρας όπως τα είχαμε σημειώσει στον πίνακα και σκεφτείτε ποια εργαλεία χρησιμοποιεί κυρίως ο αφηγητής. Επιλέξτε κάποια σημεία του κειμένου στα οποία ο λόγος είναι ιδιαίτερα σατιρικός και παρουσιάστε τα στους συμμαθητές/συμμαθήτριές σας. Γράψτε πάλι τα επιλεγμένα σημεία του κειμένου αφαιρώντας τις λέξεις ή τις φράσεις που λειτουργούν σατιρικά και αντικαθιστώντας τις με άλλες που μεταφέρουν το ίδιο νόημα αλλά δεν έχουν σατιρική διάθεση. Τι έχετε να παρατηρήσετε;

Ομάδα 2

Κείμενο Ε, «[Περί της Ελενάρας της κουκλάρας](#)», Νίκος Τσιφόρος

Ο Πάρις μεταφέρεται στο παλάτι από την Αφροδίτη μετά τη μονομαχία με τον Μενέλαο. Η Ελένη αρχίζει να προβληματίζεται για τις επιλογές της, γιατί ο Πάρις είναι ωραίος αλλά δεν είναι γενναίος, όπως μας λέει ο αφηγητής. Επιχειρήστε να γράψετε ένα χιουμοριστικό διάλογο ανάμεσα στο ζευγάρι που αρχίζει να βιώνει τους πρώτους τριγμούς στη σχέση του.

Μπορείτε, αν θέλετε, να μιμηθείτε το ύφος του κειμένου.

Ομάδα 3

Κείμενο Ε, «[Περί της Ελενάρας της κουκλάρας](#)», Νίκος Τσιφόρος

Η Ελένη και ο Μενέλαος μετά από τον Τρωικό πόλεμο επιστρέφουν στη Σπάρτη. Το γεγονός συζητιέται σε όλον τον μυκηναϊκό κόσμο. Η απιστία της Ελένης καταγράφεται όχι μόνο στην μνήμη των ανθρώπων αλλά και σε όλα τα αντικείμενα γυναικείου καλλωπισμού. Γίνεται μόδα η απεικόνισή της στις κοσμηματοθήκες και στα φιαλίδια αρωμάτων για κάθε αρχόντισσα της εποχής. Ας υποθέσουμε ότι αναλαμβάνετε να προωθήσετε τα προϊόντα στην Αίγυπτο. Προτείνετε σε περιβάλλον λογισμικού παρουσίασης τη διαφήμιση του προϊόντος, έτσι ώστε να έχει απήχηση στην κοινωνία των αρχόντων της Αφρικής.

Ομάδα 4

Κείμενο Ε, «[Περί της Ελενάρας της κουκλάρας](#)», Νίκος Τσιφόρος

Ασχοληθήκαμε μέχρι τώρα με σατιρικά κείμενα που πρότείνει ο καθηγητής/η καθηγήτριά σας. Τώρα είναι η σειρά σας να προτείνετε ένα κείμενο. Αναζητήστε στο διαδίκτυο ένα σατιρικό κείμενο (όποιου είδους επιθυμείτε) ομόθεμο με αυτό που εξετάζουμε. Παρουσιάστε το στην τάξη και εξηγήστε στους συμμαθητές και στις συμμαθήτριάς σας γιατί το θεωρείτε σατιρικό και γιατί σας άρεσε .

(Αν το κείμενο σας είναι μεγάλο, για να μην τους κουράσετε, μπορείτε να γράψετε και να παρουσιάσετε μια περίληψη του κειμένου).

Ομάδα 5

Κείμενο Ε, «[Περί της Ελενάρας της κουκλάρας](#)», Νίκος Τσιφόρος

Έχετε στη διάθεσή σας ένα απόσπασμα από μία παρωδία ενός γνωστού μύθου.

Α. Τι νομίζετε ότι σατιρίζει ο αφηγητής;

Β. Συμφωνείτε με τη σατιρική του διάθεση; Είναι κατά τη γνώμη σας το θέμα άξιο διακωμώδησης ή όχι;

Γ. Προκαλεί η ιστορία μόνο γέλιο ή και προβληματισμό;

Να δικαιολογήσετε τις απαντήσεις σας.

Φύλλο εργασίας Γ΄ φάσης (κοινό για όλες τις ομάδες)

1. Μετά από έναν κύκλο δραστηριοτήτων φτάσαμε στο τέλος της δράσης μας. Ασχοληθήκαμε μέσω 6 κειμένων με τη σάτιρα και τα εργαλεία της. Ελάτε τώρα στη θέση του εκπαιδευτικού. Χρησιμοποιώντας το κείμενο που βρήκατε μόνοι σας προτείνετε σε ένα Φύλλο εργασίας μία δραστηριότητα με σατιρικό χαρακτήρα που νομίζετε ότι θα προκαλούσε το ενδιαφέρον των συμμαθητών/συμμαθητριών σας. Ανεβάζετε στο Wiki της τάξης την πρότασή σας.
2. Σχολιάζετε και αξιολογείτε στο Wiki την κάθε πρόταση των άλλων ομάδων της τάξης σας. Ποια από τις προτεινόμενες δραστηριότητες σας άρεσε περισσότερο; Τι νομίζετε ότι θα μαθαίνατε από αυτήν;

Φύλλο εργασίας ατομικό

Να αξιολογήσετε σε ένα κείμενο περίπου 150-200 λέξεων τη δραστηριότητα (π.χ. μπορείτε να γράψετε ποια ήταν τα δυνατά και ποια τα αδύνατα σημεία της).

Φύλλο ετεροξιολόγησης Β' φάσης⁹

Φύλλο εργασίας π.χ. 1	Θετικά	Αρνητικά	Χαρακτηρισμός
Ομάδα 1			
Ομάδα 2			
Ομάδα 3			
Ομάδα 4			
Ομάδα 5			

Φύλλο αυτοξιολόγησης Β' φάσης

Θετικά	Αρνητικά
Δυσκολίες	
Χαρακτηρισμός της συνεργασίας: (π.χ. καλή)	

⁹ Τα φύλλα αξιολόγησης είναι ενδεικτικά. Μπορούμε να ρυθμίσουμε το μέγεθος των κελιών ανάλογα με τις επιδιώξεις μας.

Z. ΆΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

Αν τα παιδιά δυσκολεύονται να αναρτήσουν την ψηφιακή τους ιστορία στο ηλεκτρονικό περιβάλλον Issuu, μπορούν να χρησιμοποιήσουν λογισμικό παρουσίασης, αλλά δεν έχει τις ίδιες δυνατότητες.

Αν δυσκολεύονται να αναρτήσουν εργασίες στο Wiki της τάξης, μπορούν εναλλακτικά να καρφίτσωσουν τις προτάσεις τους σε έναν πίνακα ανακοινώσεων στην τάξη, στον οποίο οι συμμαθητές/συμμαθήτριές τους θα έχουν την ευκαιρία να τις διαβάσουν, να επέμβουν στη δουλειά τους και να τη βελτιώσουν, να τη διορθώσουν ή να τη σχολιάσουν. Το Wiki όμως δε μπορεί να αντικατασταθεί από πίνακα ανακοινώσεων, επειδή προσφέρει πολύ περισσότερες δυνατότητες για συνεργατική μάθηση.

H. ΚΡΙΤΙΚΗ

Θα πρέπει να χρησιμοποιήσουμε και εξωσχολικό χρόνο. Επίσης, αν τα παιδιά δεν έχουν σχετική εξοικείωση με τη χρήση ηλεκτρονικής πλατφόρμας Wiki, ενδέχεται να δυσκολευτούν στην ανάρτηση σχολίων ή εργασιών.

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Παντζαρέλας, Π. 2012. Τα βασικά εργαλεία των ΤΠΕ στη διδασκαλία της Λογοτεχνίας και οι χρήσεις τους: περιβάλλοντα παραγωγής λόγου, λογισμικό παρουσίασης και διαδίκτυο. Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας.
http://www.greeklanguage.gr/sites/default/files/digital_school/3.1.2_pantzarelas_0.pdf

Τεντόμα, Σ. 2012. Του τραγουδιού τη γλώσσα αντιλαλώντας. Διδακτικό σενάριο για τη Νεοελληνική Λογοτεχνία (Γ΄ Γυμνασίου) στο πλαίσιο της Πράξης «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην

Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους. Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Κείμενα

«[Η γκαρσόνα](#)» από τον δίσκο *Χάρις Αλεξίου 2*, στίχοι-μουσική: Παναγιώτης Τούνταςερμηνεία: Χαρούλα Αλεξίου, Minos EMI, 1976.

Η πιο καλή γκαρσόνα είμαι εγώ
γιατί με τέχνη όλους τους κερνώ
κι αυτοί μου λένε μάνα μου τι είσαι εσύ
γλυκιά γκαρσόνα φέρε μας κρασί.

Στα πεταχτά μοιράζω τις μισές
στο πιάτο κι ο μεζές
μαρίδα και τυρί.

Τότε κι αυτοί
μου δίνουν πουρμπουάρ
τους λέγω ορεβουάρ
και φεύγουνε στουπί.

Πουλώ κρασί οκάδες με μεζέ
χωρίς ποτέ να δίνω βερεσέ
κι όταν αρχίζω τις γλυκές ματιές
μεθάνε τότε όλοι τρεις φορές.

Στα πεταχτά μοιράζω τις μισές
στο πιάτο κι ο μεζές μαρίδα και τυρί.

Τότε κι αυτοί μου δίνουν πουρμπουάρ
τους λέγω ορεβουάρ και φεύγουνε στουπί.

Κι όταν μου πει κανείς πως μ' αγαπά
πληρώνει τρεις φορές την μια οκά
του ρίχνω μέσα στο κρασί νερό
και τον ταράζω στο λογαριασμό.

«[Το μικρό καρδερινάκι](#)» από τον δίσκο *Τα μυστικά του κήπου*, στίχοι: Χάρης και Πάνος Κατσιμίχας, μουσική Νίκος Κυπουργός, ερμηνεία: Χάρης και Πάνος Κατσιμίχας, Σείριος, 2001.

Το μικρό καρδερινάκι στο απέναντι παρκάκι
φεύγει νύχτα όταν όλοι κοιμούνται.
Με το μαύρο παλτουδάκι πάει πίνει εδώ πάει πίνει εκεί
και γυρίζει σπίτι του κουνουπίδι.

«Βρε γυναίκα τι τρέχει εδώ έχω αρχίσει ν' ανησυχώ»
λέει ο πατέρας του θυμωμένος
Και εκείνη του απαντάει «Μήτσο το παιδί αγαπάει
στοίχημα πως είναι ερωτευμένος».

Το μικρό καρδερινάκι στο απέναντι παρκάκι
φεύγει νύχτα όταν όλοι κοιμούνται.
Με το μαύρο παλτουδάκι πάει πίνει εδώ πάει πίνει εκεί
και γυρίζει σπίτι του κουνουπίδι.

«Κοίτα χάλια, παραπατάει, πού γυρνούσε πού είχε πάει»
λέει ο πατέρας του ο γκρινιάρης
Κι η μαμά του χαμογελάει «Μήτσο το παιδί αγαπάει
πήρε απ' τον μπαμπά του κι είναι ερωτιάρης».